

„Štajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje. Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 3 krome, za pol in četrt leta razmerno; za Ogrsko 4 K 50 vin. za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računni naročnino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne štev. se prodajajo po 6v. Uredništvo in upravnništvo se nahajata v Ptuj, gledališko poslopije štev. 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inzeratov) je za celo stran K 80, za 1/2 strani K 40, za 1/4 strani K 20, za 1/8 strani K 10, za 1/16 strani K 5, za 1/32 strani K 250, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 17.

V Ptuj v nedeljo dne 28. aprila 1912.

XIII. letnik.

„Živel jugoslovanski kralj!“

Te dni priredili so slovenski in hrvatski študentje izlet v srbsko prestolico Beligrad. Na tem koncu ne leži ničesar; in tudi marsikatero narodnjaškem navdušenju izrečeno neumno besedo bi človek tem mladim ljudem zaprinesel. Žalostno je in prava posledica znane protiaustrijske prvaške politike je, da so porabili mladi fantje to priliko v očitno demonstracijo proti današnji Avstriji in proti habsburški kroni. Pred palačo srbskega revolver-kralja priredili so namreč vseslovansko slavnost z divjimi izbruhi sovraštva proti „Dunaju in Budimpešti.“ Držali so se govori o „združenju Hrvatov in Srbov“, pozdravljalo se je „prосто deželo srbsko“; — poljubovali so avstrijski podaniki tisto srbsko zastavo, ki so jo hoteli Srbi šele pred par leti v krvavi boj zoper avstrijske vojake nositi. In ko se je na balkonu Peter pokajal, vplili so besni: „Živel naš jugoslovanski kralj!“ Tako so mladi narodnjaško vzgojeni fantalini v lahkomišelnem navdušenju razodeli načrte in cilje hrvatsko-srbsko-slovenske panslavične politike. Razodeli so vse svoje politične sanje, ki gredo preko razvalin avstrijske domovine! Vi pa, avstrijski slovenski in hrvatski kmetje, zdaj vidite, kam vodi narodnjaška agitacija vaše sinove! Doma ste sinovom očili ljubezen in zvestobo do cesarja in domovine, narodnjaki pa jim zastropljajo srce s sovraštvom proti Avstriji in z ljubeznijo za baltske banditovske šege, za „kralje“, katerih tron je oskropljen s krvjo umorjenih prednikov. Ali je slovenska mladina res že tako daleč priplavila? Ali je res že prepozno? Ali niso slovensko narodnjaški voditelji že dovolj nesreče nad slovenskim narodom zagrešili? . . . Vi slovenski političarji, ali res ne razumete, da je Avstrija najzanesljivejši zaščitnik slovenskega ljudstva in da se o slovensko ljudstvo nikdar v protiaustrijske erige vpreči ne da? Kaj pomaga vsa pobožna hinavščina slovenskih klerikalcev, ki znajo tako ponižno oči proti nebu zavijati in „Bog obvari, Bog ohrani“ peti, ki pa nosijo v svojem srcu vendar željo, da bi ta Avstrija razpadla? Kaj pomaga, da klerikalni in liberalni narodnjaki ta bilj tajijo in drugim veleizdajalstvo očitajo, ko od teh narodnjakov vzgojena mladina sama v glavnosti ekstazi „živio jugoslovanski kralj!“ ropije? . . . Za nas ni dogodek v Beligradu nič novega. Kajti mi smo že stokrat dokazali, da so slovenski liberalni kakor klerikalni narodnjaki v svojem srcu protiaustrijski do skrajnosti. Za nas ni to nič novega, ali — kmetom zunaj na žezli bodejo taki vsega obsojanja vredni dogodki oči odprli . . .

Politični pregled.

Pomanjkanje železniških vagonov je dostikrat občutno oškodovanje našega gospodarstva. Na Nemškem se bode zdaj 27 000 novih vagonov napravilo. Na Avstrijskem je hotela vlada

najprve le 700 vagonov zgraditi; šele na splošno in odločno zahtevo prizadetih činiteljev se je sklenilo, zgraditi okroglo 5000 novih vagonov. Seveda je to jako malo in mnogo premalo. Le čudno in žalostno je, da se pri nas vedno na nepravem mestu špara. Gospodarski razvitek zahteva, da so železnice tako opremljene, kakor se jih potrebuje. Treba bode v tem oziru enkrat odločno nastopati!

Na Ogrskem imajo že zopet novo vlado. Khuen-Hedervary ni mogel strankina nasprotstva premagati in zato je odstavljen. Na njegovo mesto je stopil kot ministerski predsednik Ladislav pl. Lukacs, katerega pa baje naš prestolonaslednik ne ljubi posebno. Mnogo upanja pač ni, da bi on težavne notranje ogrske boje dokončal. Blazni ošabnosti Madžarov treba bode odločno pest pokazati!

Na Hrvatskem vlada absolutizem, vse državljanske pravice so suspendirane in začasno razveljavljene, listi imajo nagobček, gospodar v deželi pa je kraljev komisar Čavaj, ki zatira z narnostno betijarsko brezobzirnostjo sleherni pojavlastnega mnenja. Mnogo bi se dalo o tem govoriti, je-li so ti nasilni in protiaustrijski koraki opravičeni in je-li bodejo imeli zaželjenega uspeha. Po našem mnenju taka „politika pesti“ nikdar ni dobrega porodila in tako tudi tukaj ne bo. Tudi bi Madžaroni z neverjetnimi svojimi predrznostmi mnogo bolj zaslužili komisarja; ako je „treba“ Hrvatov z bičem trpinčiti, moralo bi se Madžaroni s škorpijoni. Kajti ta napol ciganska, napol židovska magnatska banda s svojimi „kulturnim“ obzorjem azijskega vira hoče vse narode zatreti, pluje na habsburški tron in hoče celo Avstriji zapovedovati. Ali — svaka sila do vremena!

Turško-italijanska vojska stopila je zdaj v odločilnejši štadij. Zadnjič je svet presenetila vest, da so laški parniki obstreljevali zunanje trdnjave morske ožine Dardanel. Seveda niso Lahki ničesar dosegli in so s svojimi kanonami le vrabce streljali. Ali mednarodni trgovini so grozno škodovali in vsled tega vse velevlasti vznemirili. Zdaj hočejo Lahi sploh boj v Egejsko morje zanesti; zasedli so že otok Astropolia in si vstvarili središče v Lemnosu. Ta korak Italije seveda še dolgo ne pomeni nikakoršne zmage. Ali zlasti avstro-ogrski gospodarski interesi so s tem oškodovani. In zato se je bati splet. Sploh pa tiči za vsem tem zopet hinavska dvojezična politika. Bogve kaj vse nam še spomlad prinese.

Papež bolan? Vedno iz novega prihajajo vesti, da je papež težko bolan, čeprav se te vesti v gotovih krogih vedno zanika. Zdaj poročajo listi, da bode papež težko to poletje preživel. Njegovi živci so popolnoma izdelani in tudi na srcu je težko bolan. Vedno se mu toži po njegovi benečanski domovini, katere ne more nikdar več videti, ker klerikalna politika ne dopusti, da bi „vaticanski jetnik“ svoje palače zapustil. Tudi je hotel papež razmere v duhovščini izboljšati, zlasti gledé npravnega življenja in gledé politikovanja. Ali duhovščina se je proti njegovim namenom tako upirala, da papež svojih res krščanskih želj ne more uresničiti. Vsled tega pa je izgubil baje tudi vso veselje

do življenja in do dela in je pričel hirati. Vbogi papež, tudi tebi raste politična duhovščina čez glavo!

Države brez kmetijstva, naj imajo še toliko in še tako velikih fabrik, nikdar niso napram inozemstvu neodvisne. Taka država je Angleška, ki je v prid industriji popolnoma odpravila domače kmetijstvo, da zdaj niti mali del svojih življenskih sredstev ne pridela. Posledice te nezmislne in enostranske gospodarske politike so se pri velikem rudarskem štrajku pokazale. Vkljub temu, da ima Angleška največjo mornarico, je stala že pred lakoto. Pšenice je že popolnoma zmanjkalo, kruha ni bilo! To je posledica odvisnosti od inozemstva. Le tiste države so zdrave, katere vstvarijo na lastni zemlji dovolj kruha. Brez zdravega kmetijstva ni zdrave države!

Posledica angleškega rudarskega štrajka, ki je trajal 40 dni in delavcem ni prinesel zaželjenega uspeha, so naravnost grozovite. Gospodarska škoda se danes niti še preceniti ne zna. Govori se, da je gospodarstvo najmanj za 25 milijonov funtov šterlingov škode trpelo. Največ so seveda rudarji sami izgubili. Blagajna za štrajkujoče izplačala je skoraj 1 1/2 milij. funtov šterling. In na plačah so rudarji več kot 6 milijonov izgubili.

Ruski tatovi. Na sibirski železnici so prišli zopet velikim poverjenjem in tatvinam na sled. Zaprli so generale Osipov, baron Raden in baron Düsterlohe. Ti general-lumpi so vzeli na državno blago, katerega niti bilo ni, en milijon posojila; ta denar so si hladnokrvno med seboj razdelili. Preiskava bode bržkone še razne druge goljufije velikih ruskih gospodov dogala.

Delavski izgredi. V rudnikih zlata v Irkutsku (Sibirija) so izbruhnili grozoviti nemiri delavcev. Prišlo je do hudih bojev z vojniki. V teh bojih bilo je 107 oseb ustreljenih, 210 pa ranjenih. Od ranjenih jih je tudi že 84 umrlo.

Štrajkujoči vojaki. To je pač nekaj posebnega. Iz Beligrada se poroča, da so srbski vojaki 7. infanterijskega polka vojnomu ministru pritožbo predložili, v kateri pravijo, da je hrana in obleka ničvredna, da plače že dalje časa niso dobili, in da se le revne ljudi asentira. Vojaki grozijo, da bodejo štrajkali, ako se te razmere ne izboljšajo. No, tak „štrajk“ je pač le v deželi revolver-junaka Petra mogoč!

MOJA STARA

izkušnja me uči, da rabim za negovanje moje kože le Stecker-pferd-lilijino-mlečno milo od tvrdke Bergmann & Co., Tetschen a/E. Kos za 80 h se dobi povsod 229

Hujskarija v Frauheimu.

V Frauheimu imajo nesrečni farani znanega župnika Franca Muršec. Pustili smo tega političnega gospoda dalje časa pri miru, čeprav bi že stokrat naše krtače potreboval. Mož je postal vsled tega prevzetan in — ker je že v zadnjem času pričela divja farška gonja proti „Štajercu“, — začel je tudi ta Muršec bevskati in hujskati in rogoviliti. Mi bi mu to veselje pustili, kajti kdor Muršeca pozna, ta ve ceniti

njegovo osebno vrednost. A Muršec je v zadnjem času pričel naravnost z neverjetnimi sredstvi zlorabljal cerkev in šolo v svoje protiljudske politične namene. To pa ne gre, žegnani g. Muršec! Omenimo za danes le dva slučaja in opozarjamo nanja šolsko ter cerkveno oblast. Muršec ima nesramno predrznost, da izprašuje otroke v šoli, kakšne liste čitajo njih stariši. Nedolžno deco hujska ta politični poproti očetu in materi, brez da bi mislil na četrto božjo zapoved. Tako je izvedel od nekega otroka, da njegov oče „Stajerca“ čita. Dal je otroku v šoli „Slov. gospodarja“ (po domače „Sleparja“), na katerega glavo je nadečkaril sledečo nesramnost: „Otroci so Vas v šoli zatožili (!), da imate „Stajerca.“ Preberite ta časniki in ga primerjajte z „Stajercem“, in če imate pamet in dobro voljo, boste gotovo spoznali, kateri je boljši.“ — Ali ni to lumparija? Vprašamo vse poštene ljudi, tudi nasprotnike „Stajerca“: ali ni to lumparija? Župnik Muršec uči torej otroke, da naj lastne stariše v šoli tožijo! Župnik Muršec misli, da mu morajo biti stariši tako pokorni, kakor deca! Župnik Muršec kolportira proti cesarski postavi črne liste in jih ponuja z isto lažnjivostjo, kakor judovski agent svoje sleparsko blago! Župnik Muršec pa izrablja pri temu čas šolskega verouka, za katerega je mastno plačan; on zlorablja nedolžno deco, kateri bi moral učiti krščanskih čednosti in ne politične hujskarije. In to naj bo dihovnik? A še drugi slučaj naj omenimo: Te dni enkrat poklical je župnik Muršec neko učenko iz šolske sobe na prehodnik. Tam ji je strogo zapovedal, naj pove, kdo ima doma v vasi „Stajerca.“ Prestrašeni otrok je povedal, da ga imata oče in tudi sosed. In „duhovnik krščanske ljubezni“ Muršec je otroku dejal: „Blagoslov bo šel proč in strela bode v tisti dve koči udarila!“ To je naravnost bogokletstvo in Muršec nima menda toliko vere, kolikor je črnega za nohtom, da si upa take lopovske besede izpregovoriti. A kaj bi se jezili, — pošten krščanski človek ne more nikomur strele v hišo želeti! Mi le opozarjamo oblast, cerkveno in šolsko oblast, da napravi red. Divjanju takih subjektov, kakor je Muršec, se mora takoj konec napraviti. Stariši ne bodo več upali otrok v šolo pošiljati, ako jih tam župnik hujska in s politiko zastruplja... Ali le počasi, le počasi, črni gospodje, vi napeljavate vodo na naš mlin, in vsa ta hesna gonja brezverskih farjev bode le „Stajercu“ — koristila!

SUKNA in modno blago za gospode in gospe priporoča izvozna hiša 140 **ZEFIRE**
Prokop Skorkovsky in sin
 v Rumpolcu na Češkem.
 Vzorci na zahtevo franco. Zelo zmerne cene. Na željo hočem dati takoj izgotoviti gospodske obleke.

Dopisi.

Hoče. (O naših čukih.) Zadnje nedeljo popoldne smo naše čuke zopet občudovali, kako fletno in spretno so turnali — seveda zopet na cerkvenišču, okoli farne cerkve. Komendant naših čukov je pa bil gospod Franc Hergouth, ki je lani še-le iz šole stopil, torej petnajst let star general. Kot feldmaršal pa je svoje čukovske čete inšpiciral dolgonogi kaplan Baznik, zavil v mogočni svoj plašč. Ej, to vam je bila parada in pa bil je užitek za oči! Ekserciral so; se vrstili na vse razvrsti, obračali, zvijali, butali, skakali — no, vsaj vam rečem en fejn teater, pa še zastoj. Naenkrat pa pribruhne iz bližnje Rojko-ve gostilne cela truma starih in mladih jungfravic, na njih čelu kaplan Šesko. Postavili so se okoli čukov, ter z iskrimi očmi in navdušenimi obrazi občudovali krasno turnanje naših imenitnih čukov. Če so v gostilni jedli in pili, ali so imeli pesne ali morda tudi turnske vaje, ali so imeli kak imeniten „vortrag“, tisto nismo poizvedli, pa to vemo, da roženkranc tam niso molili. Mogoče, da v kratkem postavijo turnske štange pri cerkvi, mogoče, da bojo naše jungfravce tudi začele čukati in turnati, ter se na štangah sukale kakor klopotci v viharju — mogoče — mogoče — no mi bomo gledali, vsaj bo še en večji teater. — No čukovska turnarija in norija nam gotovo ne dela nobene škode, le kratek čas nam dela in pa smeha, smeha, preveč smeha. A nekaj je, kar se nam ne dopade — to je, da čuki svoje norije pasejo na cerkvenišču, na tistem prostoru, kjer hiša božja stoji, tam, kjer ležijo pod trato zeleno ljudje pokopani. Pa če je treba farškeje politiki (in čuki kaj drugega končno ne pomenjajo kakor farško politiko) podpore, potem je vse dovoljeno in opravičeno, če je njih početje inace naravnost škandal in sramota. No, mi si bomo tukaj že red naredili! Svetujemo pa maršalu Bazniku, naj gre s čuki na kaplanijski vrt. Tam je toliko lepega prostora in s čukovim turnanjem in nosenjem bi obenem lahko dražili sosedo Stanitz-a, tega desettaužentkrat prokletega nemčurja in Stajercijanca; dražili in razburjali bi tega šmenteka lahko tako, da mu meh počli, ali pa da iz Hoč izvandra. No??

Račje (Kranichsfeld). Slavni gospod urednik! Zelo nam je ugodil Vaš zadnji „Stajerc“. Med drugimi smo našli dopis od naše sosedne občine Ješence. To nas je tako razburilo, da se moramo tudi mi oglasiti v Vašem cenjenem listu. Kakor znano, nas je več posestnikov v Račah, ki posedujemo nekaj zemljišč, spadajoče pod občino Ješence. Smo torej tudi davkoplachevalci te občine. Večji del nas je, ki imamo njive, travnike, največ pa gozdov. Imamo torej tudi pravico voliti v občini Ješence. Pa dragi nam sosedje Ješenci, ne zamerite nam, da se nismo udeležili volitve, ko se je volilo odbornike. Pač pa vemo, da se je udeležil te volitve le en Rački klerikalec, kateri je bil od klerikalcev naprošen. Ko

bi se bili tudi drugi udeležili volitve, bil mnogo boljši odbor izvoljen kakor je. Nam je nam znano, sestoji novo izvoljeni odbor le iz nekaj privrandercev in sive Mihli, Poharci, Hrvati, krčmarji in rešetnogo so sami taki, ki bi plesali kako bi jim ljubil Vubnik godel. Vse to zaveda tudi naš posestnik, ker res ubogi smo si tudi mgram Bog pošlje le par kapljic dežja, priva kar do kolen v blatu (tukaj moramo opazilo, da mnogi imenujejo Ješenco le Blatašenca.) Ko si spravljamo drva ali stelo, ne vpijati moramo nad vlogo živino, da bi sploh lahko vse žile potrgale. Res žalostno je, poseste celo zanemarjene, pa tega se Ješencapan Vauhnik ne brigajo. Njim je gospodravil v občini deveta briga. Kakor smo pa jurtjim zdaj neki zelo slabo strune pojejo, bi „Stajerc“! Kar si zadnjič poročal, nas udele razveselilo, tembolj ker se može probazabtevejajo, da se napredno gospodari v In tako jim damo tudi mi prav. Moralnoč res neumni, če bi se pustili od kakih najpetelinov za nos vodit. Le tako naprej, sedje Ješenci, v prihodnje Vam bodemove mi pomagali. Vsem vrlim Ješenskim posebej še gospodu III. občinskemu svavnpa kličemo: Le korajžno naprej, za naš g stvar, in pravica bo Vaša zmagovalka. Vodn „Stajerc“, na Ješenci že solnce gor grač

Sv. Miklavž na dravskem polju. Drag „Stajerc“! Dolgo se še nismo zglasili, 2000 Te prosimo za en mal prostorček. Veš, nati ljo dne 14. t. m. imeli so naš rihtar Flabe zakrbovske švinte. Pogovarjali smo se kaj jim je neki prišlo, da so tako naglo svoj kolesar in so se odpeljali. Mislim, kaj je kaka smrtna sila. Pa pozneje smo predi vedeli, kako stoji cela stvar. Ljubi „Stajerc“! V tvoji 15. številki prinesel si nam nekaj volitvi Ješenskega župana Vauhnika. In dpo vedeli so tudi naš „burgameister“ Florin Sedaj pa že veš, zakaj so tako švintali je tako vzemirilo, da so se takoj odjele. Ješenco, da izvejo kako stoji stvar o tej volitvi. Veš ljubi „Stajerc“, tista rihtarva na Ješenci neki tam pri „Paharju“ so az „burgameistra“ Florjančiča sestra. Ti potr „Stajerc“! Ti, da imaš tak dober nos in em takneš vsako luknjo. Zakaj delaš toliko pajajtem našim farškim petoliznikom? Ljubi „Stajerc“! Mi se Te veselimo, ko prideš krog nam prineseš tolik novic; ko bi Tebe gotovo bi nič ne izvedeli. Zato Te prosim nam še prihodnjič kaj več prineseš o naš voljenem Ješenskem županu.

Šmiklavški radovednjak
Ješence. Ljubi „Stajerc“! Prav ugodil zadnjič našemu županu, da si je pokrtačil. Sedaj delajo kisle obraze, da misli To je smola za našega župana. Kar jim ljubil „Stajerc“ povedal, v soboto, ko si tiste prirajal, to jim je pa povedal orožnik gori prišel nadzorovat njih gospodarstvo in obveč veš ljubi „Stajerc“, to je smola. Hoče tudi povedati o „vsegamogočnosti“ našnj pana „Mihla.“ Oni so čisto domači, dal čas se jim poljubi. Tako so tudi pri zadnjem ljudskem štetju kar sami izpoznali 100 kro gmejskemu pisaču; seveda to so storili bčinske seje, in brez vsakega dovoljenja odbornikov. Vprašamo Vas očka župan, kaj je pa to dovolil? Plačati smo morali tozadr kron in to zato, ker se je v županje posedelo in čakalo, kedaj da kateri pride vpisati le za narodnega „Slovenca“, če „Tit bil Hrvat, Nemeč ali „Pemeč.“ Tako „Mihl delajo sami postave; za vse druge „štreng“, le oni imajo ekstra klobaso. P ni vse. Še vse več Ti imamo povedati o „vsegamogočnem“ županu Mihlu. Kakor imajo kod prišežen občinski predstojnikosmato vest. Navesti Vam hočemo le o o našem čistem Mihl. Pred kakimi 2 let je bilo tukaj o neki A. K., da je zapram mesečni plod svojega telesa. Seveda ta vredna ženska spada v luknjo. Če prorožništvo pridno prizadevalo pravo in bilo je brez uspeha. Zagovarjali so o n na vse mile viže. Dragi bralci! Lansko pa nek obrihtnež zopet na novo naznaniji. Začelo je orožništvo zopet preiskor

Na železnici.

Tudi železnice postajajo z vsakim dnevom modernejše. Vedno bolj se jemlje ozira na tujce, ki potujejo skozi naše dežele in pomagajo s tem našemu gospodarskemu razvoju. Na planinskih avstrijskih železnicah, katere tujci vsled krasote tamošnjih dežel posebno radi rabijo, vpeljalo se je zdaj novost, ki jo naša slika predočuje. To so namreč vozovi za razgled („Aussichtswagen“), ki so v Ameriki že dolgo v rabi. Ti krasni vagoni inajno na obeh straneh prostore za razgled in v notranjem klopi poleg širokih oknov. Tudi se nahaja v vozovih dovolj omars časniki in knjigami.

Vse glavne avstrijske linije bodejo imele v kratkem te zamore dandanes krasno potovati...